

Studentie în pas de marș, cu pușca din dotare

Am făcut armată în primii trei ani de facultate, am mărșăluit cu pușca Kalașnikov pe umăr, vara, sub un soare dogoritor, prin lanuri de porumb, simulând războaie și dezamorsând bombe artificiale; am făcut practică agricolă, la cules de mere, iar toamna era așa de arămie și noi, filoloagele, așa de visătoare, încât până și norma zilnică, pe care trebuia s-o realizăm, ni se părea exaltantă; am făcut și eu parte din *programul științific de alimentație rațională*, elaborat, prin anii '80 de către regimul comunist, și, studentă fiind, mi-am petrecut multe ore la coadă la alimente, cu cartela în mână, pe care se consemna cât ulei, cât zahăr sau câtă pâine aveam dreptul să consumăm într-o lună.

Când povestesc toate acestea vreunui tânăr pe care revoluția l-a prins împingând sania pe derdeluș sau uitându-se la desene animate, mă privește de parcă aș veni de pe altă planetă, sau din altă epocă. Îmi dau seama că, de fapt, are dreptate, pentru că eu vin, cu adevărat, din altă epocă, *cea de aur*.

Revoluția m-a prins aproape *locotenent în rezervă* al Armatei Române, după cei trei ani de militarie obligatorie, făcuți în timpul facultății. Scăpai de armată doar dacă o comisie medicală te considera inapt, pe motiv de boli grave sau de...platfus. Dacă te declara "apt necombatant", făceai armată, doar că nu mergeai pe front, în

caz de război.

O dată pe săptămână, miercurea, coridoarele Facultății de Litere din Cluj erau invadate de uniforme, părea un adevărat câmp de război, doar că armele noastre, la 19 ani, erau visele, metaforele, ideile...Paradoxal, însă, uniformele erau o pată de culoare în scenariul gri, întunecat și friguros al sălilor de curs cu pereți monotoni, cu tavane înalte și cu lumină zgârcită.

Miercurea, ne era interzis să ne rătăcim, aiurite, prin labirintul facultății, să coborâm scările, grăbite, sărind câte două o dată, să poposim în fața ferestrelor, fascinate de dansul norilor sau de toamna ruginie; miercurea urcam treptele hotărâte și sigure pe noi, iar singura muzică permisă era cea a bocancilor "războinici", care răsunau pe coridoare.

Când superiorii intrau în sala de curs, ne ridicam în picioare și salutăm militărește, ducând mâna dreaptă, cu degetele perfect întinse, lipite unele de altele, spre tâmplă. Săptămâni întregi am repetat salutul, pentru că niciun deget rebel nu avea voie să se miște

aiurea. Ni s-a spus că trebuia să salutăm toți ofițerii pe care îi întâlneam pe stradă, altfel vom intra în *consemnare*, așa că, la început, îi salutăm pe toți cei în uniformă, inclusiv ceferiștii, de teamă ca nu cumva să fim pedepsite. Nu înțelegeam de ce se amuzau așa de copios, când treceam pe lângă ei!

Iarna, mantaua de postav îmi dădea mari bătăi de cap, era grea, strâmtă și rigidă, nu reușeam să mă îmbrac singură, așa că o trezeam pe sora mea, la 7 dimineața (milităria începea la ora opt), să îmi țină mantaua în care brațele îmi alunecau cu greu. Aveam uniformă de vară și uniformă de iarnă.

Cămașă din doc, pantaloni, veston, manta, bonetă și căciulă. Cureaua lată, cu stemă, era singura care ne scotea, cât de cât, în evidență feminitatea, ascunsă "regulamentară", sub cămașă și veston. Nu aveam voie să ne fardăm și nici să purtăm cercei mari.

La orele de teorie luam notițe despre tehnici de luptă și de apărare, cu precădere împotriva atacurilor chimice, biologice sau chiar atomice, dar și despre desfacerea și reasamblarea unui AKM rusesc (Automatic Kalașnikov Modernizat) sau despre dezamorsarea unei bombe. Urma partea de instructaj practic, făcută de căpitănițele-locotenent, cu alinierea în dispozitiv și marș cu aferentele comenzi: *Drepti, pas de defilare, pas de manevră-marș, pe loc repaus, stânga împrejur și niciodată dreapta împrejur...* Săpam adăposturi cu o lopățică pe care o purtam fiecare la brâu. Căram după noi Kalașnikov-ul greu, măști de gaze, truse sanitare. Montam și demontam pușca în dotare și, de multe ori, ne rămâneau piese în plus, pe care habar nu aveam unde să le așezăm.

Mergeam, de trei ori pe an, la trageri, la poligon, duminica dimineată, indiferent de anotimp. Ne întorceam cu umărul stâng vânăt, sau dislocat, din cauza reculului, mult prea puternic pentru brațele noastre fragile și inexperte. Foarte rar nimeream ținta, chiar dacă, în momentul în care pleca glonțul, aveam senzația că va ajunge fix în mijloc.

Majoritatea gloanțelor se pierdeau, însă, prin lanuri sau pe câmpurile din jur.

Pe drumul spre locul de instrucție și înapoi cântam cântece ostășești și patriotice de răsuna tot Clujul și, înlăuntrul nostru, încercam să dăm un sens experienței absurde pe care o trăiam, apelând la Kafka, Orwell, Ionescu sau Hasek, cu al său *brav soldat Svejk*.

Când am depus jurământul, de ziua Armatei Române, înconjurați de părinții emoționați, veniți să ne vadă din toate colțurile țării, am avut, pentru prima oară, sentimentul că devenisem, cu adevărat, soldați, că nu era o farsă sau o comedie, că eram noi cele care defilau cu pușca pe umăr, prezentând onorul militar în fața superiorilor, și nu niște marionete dezmembrate, care o luaseră razna, în pas cu vremurile nebune.

În comparație cu armata, practica agricolă era o experiență idilică, aproape bucolică. Îmi amintesc primul an: toamna era blândă cu noi și ne răsfața cu lumina caldă, cu cerul sticlos, cu pământul învelit în frunze aurii, cu vântul leneș și dulceag. Livada

era atât de mare încât ne pierdeam printre copaci, aveam normă zilnică de mere, pe care trebuia să le culegem, sub supravegherea profesorilor. Mi-a rămas în memorie o imagine: profesorul Ion Vartic (critic literar și teatrolog extraordinar), și Ioan Gyuri Pascu (actor, compozitor, fost membru al grupului Divertis), pe atunci student în ultimul an la Filologie, improvizau în fața noastră, în fiecare zi, un spectacol plin de haz și de umor subversiv, motiv pentru care pauzele deveneau mai lungi decât orele de muncă. Eram așezați, în cerc, pe lăzi de aprozar, și livada se transforma, ca printr-o magie, într-un teatru ideal, în care nimeni nu ne

cenzura ideile, gândurile, emoțiile, pentru că nimeni nu ne impunea altă normă zilnică decât cea a merelor recoltate. Livada era insula noastră de libertate, atât de prețioasă la sfârșitul anilor '80, când totul devenise raționalizat, de la ulei, zahăr sau pâine, la idei, vise și cuvinte.

Îmi amintesc un banc care circula pe vremuri. Doi prieteni se reîntâlnesc după multă vreme. *“Ce bine era pe vremea lui Stalin, mă!”*. Celălalt răspunde: *“Cum să fie bine, te-ai tâmpit? Ai uitat cum ne săltau de pe stradă pentru nimic?”*. *“Da, dar eram așa de tineri...”*